

ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՀԱՆՐԱՊԵՏՈՒԹՅԱՆ ՊԵՏԱԿԱՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԱԿԱԴԵՄԻԱ

2020/2021 ուսումնական տարի

**«ՏԵՂԱԿԱՆ ԻՆՔՆԱԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ ԵՎ ՏԱՐԱԾՔԱՅԻՆ ԿԱՌԱՎԱՐՄԱՆ
ՍԱՀՄԱՆԱԴՐԱԻՐԱՎԱԿԱՆ ՀԻՄՆԱԽՆԴԻՐՆԵՐԸ» ԱՌԱՐԿԱՅԻ
Հ Ա Ր Ց Ա Շ Ա Ր**

1. «Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման սահմանադրաիրավական հիմնախնդիրները» որպես ուսումնական դասընթացի, նպատակներն ու խնդիրները մագիստրոսական ծրագրի շրջանակում:
2. Տեղական ինքնակառավարման տեսությունների պատմական ձևերն ու ինստիտուտները և դրանց նշանակությունը:
3. Ազատ համայնքի տեսությունը և դրա ժամանակակից մեկնաբանությունները:
4. Տեղական ինքնակառավարման հասարակական տեսություն և դրա ժամանակակից մեկնաբանությունները:
5. Տեղական ինքնակառավարման տնտեսական տեսությունը և դրա ժամանակակից մեկնաբանությունները:
6. Տեղական ինքնակառավարման պետական տեսությունը և դրա ժամանակակից մեկնաբանությունները:
7. Տեղական ինքնակառավարման քաղաքական տեսությունը և դրա ժամանակակից մեկնաբանությունները:
8. Տեղական ինքնակառավարման դուալիստական տեսությունը և դրա ժամանակակից մեկնաբանությունները:
9. «Տեղական ինքնակառավարում» և «տարածքային կառավարում». հասկացությունները, էությունը, տեսության և ձևավորման պատմական նկատառումներն ու անհրաժեշտությունը:
10. «Տեղական իշխանություն» հասկացության էությունն ու իրավական բովանդակությունը: Իշխանության պետական և հասարակական ձևերի առանձնահատուկ կողմերը տեղական իշխանության համակարգում:
11. Պետական իշխանության մարմինների և տեղական ինքնակառավարման մարմինների փոխհարաբերությունների հիմնական (վարչական, ապակենտրոնացված և դուալ) և դրանց տեսաիրավական հիմունքներն ու գործնական նշանակությունը:
12. Տեղական ինքնակառավարման ինքնուրույնության սահմանները: Բնակչությունը որպես տեղական ինքնակառավարման հիմնական սուբյեկտ:
13. Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման կազմակերպման հայեցակարգային մոտեցումները:
14. Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման անգլոսաքսոնական համակարգի էությունն ու նշանակությունը:
15. Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման գերմանական համակարգի էությունն ու նշանակությունը:
16. Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման ֆրանսիական համակարգի էությունն ու նշանակությունը:

17. Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման խորհրդային համակարգի էությունն ու նշանակությունը:
18. Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում:
19. Տեղական ինքնակառավարման մասին Եվրոպական խարտիան. կառուցվածքը, բովանդակությունը և նշանակությունը Հայաստանի Հանրապետության օրենսդրության համար:
20. Տեղական ինքնակառավարման սահմանադրաիրավական սկզբունքները. հասկացությունը, դասակարգումը, նշանակությունը և ձևավորման առանձնահատկությունները Հայաստանի Հանրապետությունում:
21. Տեղական ինքնակառավարման համակարգը Հայաստանի Հանրապետությունում:
22. Տեղական ինքնակառավարումը պետության կառուցվածքում և քաղաքացիական հասարակության համակարգում:
23. ՀՀ Սահմանադրությունը և օրենքները տեղական ինքնակառավարման իրավական կարգավորման համակարգում:
24. ՀՀ Սահմանադրական դատարանի ակտերի դերն ու նշանակությունը տեղական ինքնակառավարման իրավական համակարգում:
25. Հայաստանի Հանրապետության տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավական կարգավիճակը. միջազգային փորձը և ժամանակակից հիմնախնդիրները:
26. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության կազմակերպական ձևերն ու մեթոդները:
27. Տեղական ինքնակառավարման ներկայացուցչական ու գործադիր մարմինների իրավական կարգավիճակի հիմնախնդիրները:
28. «Տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասություն» և «համայնքային նշանակության հանրային հարցեր» հասկացությունների իրավական ու գիտական բովանդակության մասին:
29. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների իրավասության և լիազորությունների առանձնահատկությունները և սահմանները:
30. Համայնքային նշանակության հանրային հարցերի տեսակները և դրանց նշանակությունը:
31. Համայնքային նշանակության հանրային հարցերի և պետական նշանակության հարցերի հարաբերակցությունը: Պետական առանձին լիազորությունների փոխանցումը տեղական ինքնակառավարման մարմիններին:
32. Տեղական ինքնակառավարման տարածքային հիմունքները: Տեղական ինքնակառավարման վարչատարածքային կառուցվածքի իրավական բովանդակությունն ու նշանակությունը:
33. Տեղական ինքնակառավարման տնտեսական ու ֆինանսական հիմունքները: Տեղական ինքնակառավարման մարմինների տնտեսական քաղաքականությունը:
34. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների սոցիալական քաղաքականությունը:
35. Տեղական ինքնակառավարման իրավաքաղաքական հիմունքները:
36. Տեղական ինքնակառավարման իրավական կատարելագործման հիմնահարցերը 2015 թվականի սահմանադրական կարգավորումների համատեքստում

37. Տեղական ինքնակառավարման բնագավառում պետական քաղաքականության հիմունքները:
38. Տեղական ինքնակառավարման բնագավառում պետական վերահսկողության ու հսկողության բովանդակությունն ու նշանակությունը:
39. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների գործունեության նկատմամբ իրավական և մասնագիտական հսկողության էությունը, խնդիրները, սուբյեկտները և նշանակությունը: Ներմունիցիպալ վերահսկողությունը և դրա նշանակությունը:
40. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների և նրանց պաշտոնատար անձանց որոշումների դատական կարգով բողոքարկման տեսակները և ձևերը:
41. Տեղական ինքնակառավարման մարմնի և նրա ղեկավարի պատասխանատվությունը. հասկացությունը, հիմքերը և նշանակությունը:
42. Տեղական ինքնակառավարման և տարածքային կառավարման մարմինների ակտերը որպես ՀՀ իրավական համակարգի բաղկացուցիչ մաս:
43. Տեղական ինքնակառավարման մարմինների ակտերի նախապատրաստումը, ընդունումը, ուժի մեջ մտնելը, գործողության դադարումը և դրանց պահանջների պահպանման նկատմամբ հսկողությունը:
44. Տեղական ինքնակառավարման մարմնի կանոնադրությունը:
45. Տարածքային կառավարման մարմինների ակտերի նշանակությունը տեղական հարցերի իրավական կարգավորման բնագավառում:
46. Համայնքային ծառայությունը որպես հանրային ծառայության տեսակ. հասկացությունը և իրավական բովանդակությունը: Համայնքային ծառայության ղեկավարման և կազմակերպման մարմինները:
47. Համայնքային ծառայության հիմնական սկզբունքները և դրանց նշանակությունը:
48. Համայնքային ծառայողների կարգապահական պատասխանատվությունը: Համայնքային ծառայողին պաշտոնից ազատելու հիմքերը:

Իրավագիտության ամբիոնի վարիչ՝

Ա.Եզեկյան

ՆՈՐՄԱՏԻՎ ԻՐԱՎԱԿԱՆ ԱԿՏԵՐ, ՀԻՄՆԱԿԱՆ ԵՎ ԼՐԱՑՈՒՑԻՉ ԳՐԱԿԱՆՈՒԹՅԱՆ ՑԱՆԿ

ա) նորմատիվ իրավական ակտեր

1. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրությունը (2015 թվականի փոփոխություններով), Եր., ՀՀ ՊՏ, 21 դեկտեմբերի 2015 թ.,
2. Տեղական ինքնակառավարման մասին Եվրոպական խարտիա, (1985թ.)
3. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական օրենքը «Հայաստանի Հանրապետության ընտրական օրենսգիրք», (2016թ.)
4. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Հայաստանի Հանրապետության վարչատարածքային բաժանման մասին» (1995թ.)
5. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Տեղական ինքնակառավարման մասին», (2016թ.)
6. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Երևան քաղաքում տեղական ինքնակառավարման մասին», (2008թ.)
7. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Հանրային ծառայության մասին» (2011 թ.)
8. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Համայնքային ծառայության մասին» (2004թ.)
9. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Տեղական հանրաքվեի մասին» (2002թ.)
10. Հայաստանի Հանրապետության օրենքը «Քաղաքացիական ծառայության մասին» (2001թ.)
11. Հայաստանի Հանրապետության Նախագահի 1997 թվականի մայիսի 6-ի N728 հրամանագիրը «Հայաստանի Հանրապետության մարզերում պետական կառավարման մասին»

բ) հիմնական գրականություն

1. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական բարեփոխումների հայեցակարգ. Եր., 2014.
2. Հայաստանի Հանրապետության սահմանադրական իրավունք: Պատ. խմբ. Ն.Ա. Այվազյան. Երևան, 2016,
3. Հայաստանի Հանրապետության մունիցիպալ իրավունք. Եր., 2015,
4. Հայաստանի Հանրապետության Սահմանադրության մեկնաբանություններ /ընդ. խմբագրությամբ՝ Գ.Հարությունյանի, Ա.Վաղարշյանի, Եր., 2010:
5. **Հարությունյան Ա. Շ.** Հայաստանի Հանրապետության մունիցիպալ իրավունք: Դասագիրք բուհերի համար: Երևան, 2004.
6. Տեղական ինքնակառավարման հիմունքներ, կառավարչական հմտություններ: Է.Հ. Օրդյանի ընդհ. խմբ., Երևան, 2002

գ) լրացուցիչ գրականություն

1. **Հարությունյան Ա.Շ.** Տեղական ինքնակառավարումը Ֆրանսիայում: Երևան, 2004.
2. Մարգարյան Տ.Կ., Տեղական ինքնակառավարման սահմանադրականացման հիմնահարցերը Հայաստանի Հանրապետությունում. Մենագրություն, Երևան: 2016.
3. Տեղական ինքնակառավարման հիմունքներ, նոր զարգացումներ: Է.Հ. Օրդյանի ընդհ. խմբ., Երևան, 2002.
4. **Кутафин О.Е., Фадеев В.И.** Муниципальное право Российской Федерации: М., 2009.
5. **Авакьян С.А., Лютцер В.Л., Пешин Н.Л., Сивицкий В.А., Тимофеев Н.С.** Муниципальное право России: / Отв. Ред. С.А. Авакьян. М, 2012.
6. **Безруков А.В.** Государственная власть и местное самоуправление: проблемы соотношения и взаимодействия, М.: 2013,
7. **Бондарь Н.С.** Местное самоуправление и конституционное правосудие: конституционализация муниципальной демократии в России. – М.: Норма. 2014.
8. **Быкова Л.А.** Место и роль муниципальных правовых актов в системе источников российского права // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2008, N11.

9. **Васильев В.И.** Муниципальное право России: М., 2008.
10. **Дементьев А.Н.** Теория местного самоуправления и их современные интерпретации // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2009, N4.
11. **Емельянов Р.Ф.** Местное самоуправление: проблемы, поиски, решения. М., 2011.
12. **Ким С.Т.** Особенности конституционной ответственности муниципалитетов в странах с различными моделями местного самоуправления // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2009, N23.
13. **Космина И.А.** Государственный контроль органов исполнительной власти за деятельностью органов местного самоуправления // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2009, N19.
14. Конституционное (государственное) право зарубежных стран. Под ред. Б.А. Страшуна. М., 2009.
15. **Макшина М.А.** К вопросу о взаимодействия органов государственной власти и органов местного самоуправления // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2009, N24.
16. **Пешин Н.Л.** Наука муниципального права // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2009, N9.
17. **Султанов Е.Б.** Иерархия конституционных принципов местного самоуправления в РФ // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2009, N5.
18. **Шугрина Е.С.** Муниципальное право. М., 2015.
19. **Щепачев В.А.** О формах о взаимодействия органов местного самоуправления и органов государственной власти // “Конституционное и муниципальное право”, М.: 2010, N12.
20. Современные проблемы конституционного и муниципального строительства: опыт России и зарубежных стран, М.: МГУ им. М.Ломоносова, 2010.
21. **Чепурнова Н.М.** Муниципальное право: М.: 2016.